

Yttrande angående skrivelsen Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet

Vafabmiljö är ett kommunalförbund bildat av kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommun. Inom Vafabmiljös region bor cirka 330 000 personer och här finns cirka 16 000 företag. Vi ansvarar för insamling av avfall under kommunalt ansvar, men erbjuder även olika typer av avfallslösningar till företag, i och utanför regionen.

För att kunna jobba med en miljöriktig avfallshantering har vi verksamhet för sortering, omlastning, förbränning, kompostering, rötning och deponering av avfall. Vi driver 18 återvinningscentraler och fem avfallsstationer. Det finns bara en verksam deponi i vår region och den ligger på Gryta avfallsstation i Västerås.

Vafabmiljö har ombetts lämna synpunkter på skrivelsen från Naturvårdsverket med fleras, om förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet. Nedan följer några generella synpunkter. Vafabmiljö är också medlemmar i branschorganisationen Avfall Sverige och ställer oss således bakom deras remissvar.

Sammanfattning av Vafabmiljös synpunkter:

- a) Vafabmiljö välkomnar insatser och åtgärder för att förhindra brottslighet inom avfallsområdet och tillstyrker därför huvuddelen av förslaget.
- b) Ytterligare uppdrag bör ges av regeringen till myndigheterna, för att ta fram ytterligare och effektfulla förslag för motverka avfallsbrottsligheten.
- c) Minska de ekonomiska incitamenten för brottslig verksamhet, genom att minska skattetrycket för kommunerna och seriösa aktörers avfallsförbränning.
- d) Åtgärderna får inte innebära en betydande administrativ eller ekonomisk börda för seriösa aktörer, utan att ha styrkt effekt på brottslig verksamhet.
- e) Vafabmiljö avstyrker förslaget om A-skytt på fordon för yrkesmässiga avfallstransporter.
- f) Vafabmiljö tillstyrker förslaget om att stärka tillsynen över nationella avfallstransporter och samla den hos fem länsstyrelser.

Vafabmiljö lämnar följande synpunkter:

- a) Förstärkta insatser och åtgärder för att förhindra brottslighet inom avfallsområdet är välkommet. Vafabmiljö hade gärna sett ett skarpare uppdrag till myndigheterna. Exempel på brottslighet inom avfallsområdet som uppdragats under senare år har visat med stor tydlighet att åtgärder verkligen behövs.
- b) Skrivelsen beskriver problematik och brister som finns men landar trots allt i ganska uddlösa förslag. Vi inser att detta kan bero på det uppdrag som myndigheterna fått av regeringen. Vafabmiljö vill peka på behovet av ett större uppdrag som kan generera riktigt skarpa och kraftfulla förändringar. Exempel på förslag finns i Avfall Sveriges remissvar.
- c) Myndigheterna är tydliga i skrivelsen med att den dominerande drivkraften bakom att hantera avfall illegalt, är stora ekonomiska förtjänster i kombination med låg upptäcktsrisk och låga straff. Vafabmiljö vill därför poängtera vikten att även ur detta perspektiv se över skattetrycket som idag belastar avfallshanteringen och Sveriges kommuner. Minska de ekonomiska incitamenten för brottslig verksamhet, genom att minska kostnaderna för kommunerna och seriösa aktörers avfallsförbränning. Slopa förbränningsskatten på avfallsbränsle och undanta energiåtervinningsanläggningar i utsläppsrättshandeln.
- d) Det är en fin balansgång mellan att göra det svårare för oseriösa aktörer med syfte att utnyttja ”kryphål” i lagstiftningen och tillsynssystemet, och samtidigt inte öka den administrativa och ekonomiska bördan för seriösa aktörer inom avfallsbranschen och kommunerna. Vafabmiljö vill framhålla vikten av att vara restriktiv med ytterligare administrativa och ekonomiska pålagor på seriösa aktörer som inte tydligt har effekten att minska brottsligheten i avfallsbranschen. Redan nu är kommunernas avfallsorganisationer hårt belastade med nya krav och ansvar. Till exempel rapporteringen av Farligt avfall, hårda krav på deponier och nytt ansvar över returpapper och snart också förpackningar.
- e) Vafabmiljö avstyrker förslaget om att införa krav på A-skylt för yrkesmässiga tillståndspliktiga avfallstransporter (kap 5.1.1). Ur vårt perspektiv så kommer detta utgöra en ytterligare administrativ börda för kommuner och seriösa aktörer, som redan idag har sökt tillstånd för avfallstransporter. Den som inte har sökt tillstånd eller vill undvika att bli stoppad, kommer inte att ha någon skylt. Vi kan också se problem med att få plats med skylten eller att de inte ska vara i vägen eller riskera att ramla av, på vissa av de fordonstyper som används för avfallstransporter. Seriösa aktörer inom avfallsbranschen, har sökt de transporttillstånd som krävs och har ordning på de transportdokument som ska följa med vid transporten.
- f) Tillsynen och tillsynsvägledningen behöver stärkas generellt för att komma till rätta med avfallsbrottslighet. Myndigheternas lägesbild av avfallsbrottslighet som beskrivs i kapitel 4 ger en tydlig bild av hur komplex brottsligheten är. Det gemensamma ansvaret mellan kommunernas miljökontor, länsstyrelserna, polisen och andra myndigheter bäddar för att oseriösa aktörer hittar kryphål och gränzoner, såväl geografiska som tillsynsmässigt. Att samla tillsynen över nationella avfallstransporter enligt förslaget i kap 5.1.2 är ett viktigt första steg.

I beredningen av detta ärende har TF Förbundsdirektör Henrik Bengtsson beslutat. Avfallsstrateg Anna Malmström har varit föredragande. I handläggningen har också Förbundsjurist Casper Tham, Senior affärs- och avfallsstrateg Mikael Helmin och Miljösamordnare Fredrik Hermansson deltagit.